

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
RPO-608562-III/09/AJ

Warszawa,13 lutego 2009 r.....

Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

szanowna Pani Minister

Uprzejmie informuję Panią Minister, że Rzecznik Praw Obywatelskich jest adresatem skarg od górników będących honorowymi dawcami krwi oraz związków zawodowych. Skargi dotyczą przyjętej przez organy rentowe praktyki ustalania długości okresu pracy górniczej, który ma wpływ uzyskanie prawa do emerytury górniczej lub powszechnego wieku emerytalnego.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. Nr 106, poz. 681 ze zm.) zasłużonemu honorowemu dawcy krwi i honorowemu dawcy krwi przysługuje zwolnienie od pracy w dniu, w którym oddaje krew i na czas okresowego badania lekarskiego dawców krwi na zasadach określonych w odrębnych przepisach. W związku z tym pracodawca jest obowiązany zwolnić od pracy pracownika będącego krwiodawcą na czas oznaczony przez stację krwiodawstwa w celu oddania krwi. Pracodawca jest również obowiązany zwolnić od pracy pracownika będącego krwiodawcą na czas niezbędny do przeprowadzenia zaleconych przez stację krwiodawstwa okresowych badań lekarskich, jeżeli nie mogą one być wykonane w czasie wolnym od pracy (§12 rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy (Dz. U. Nr 60, poz. 281 ze zm.).

Zasady ustalania prawa oraz wysokości emerytur górniczych regulują przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. u. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.). Od dnia 1 stycznia 2007 r. są to przepisy art. 50a-50e, które zmodyfikowały dotychczas obowiązujące zasady nabywania prawa do świadczeń górniczych. Przy czym górnicy, którzy spełnili warunki do nabycia prawa do emerytury górniczej na dotychczasowych zasadach, mogą skorzystać z tej możliwości, jeżeli warunki do jej nabycia spełnią do końca 2008 r.

Z napływających skarg wynika, że organy rentowe przy ustalaniu długości okresu pracy górniczej odmawiają zaliczania usprawiedliwionej nieobecności w związku z oddawaniem krwi. Praktyka ta jest szczególnie dotkliwa przy ustalaniu prawa do emerytury bez względu na wiek (art. 50e oraz art. 48 uprzednio obowiązujących przepisów) oraz przy obniżaniu wieku emerytalnego (art. 39 ustawy emerytalnej). Przepisy uzależniają przyznanie prawa do górniczej emerytury bez względu na wiek od wykazania co najmniej 25 lat pracy górniczej pod ziemią wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przy zamianie na miesiące wykazanych dniówek górniczych zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym przyjmuje się za miesiąc pracy górniczej - 22 dniówki, a w odniesieniu do okresu sprzed 1 stycznia 1981 r. - 25 dniówek (§ 31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń, Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.). Jeżeli niektóre miesiące kalendarzowe mają mniej dni roboczych, w tych przypadkach jako pełny miesiąc należy uważać kalendarzową liczbę dni roboczych. Jeżeli pracownik przez część dniówek roboczych w miesiącu nie pracował pod ziemią gdyż przebywał na urlopie wypoczynkowym, szkoleniowym lub w delegacji służbowej, miesiąc taki uważny jest za równoznaczny z miesiącem, w którym pracownik pracował pod ziemią we wszystkie dniówki robocze. Powyższe zasady stosuje się także przy ustalania okresu pracy górniczej wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy mającego wpływ na obniżenie wieku emerytalnego.

Przyjęty sposób rozliczania okresu pracy pod ziemią powoduje zatem, że wykazanie w miesiącu choćby jednego usprawiedliwionego dnia nieobecności z powodu oddawania krwi, skutkuje brakiem możliwości zaliczenia całego miesiąca do pracy górniczej wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o publicznej służbie krwi wynika, że krwiodawstwo jest oparte na zasadzie dobrowolnego i bezpłatnego oddawania krwi. Organy państwowe i samorządowe, Polski Czerwony Krzyż, organizacje honorowych dawców krwi, zakłady opieki zdrowotnej, osoby wykonujące zawody medyczne oraz środki masowego przekazu powinny popierać działania publicznej służby krwi w zakresie propagowania, rozwijania dobrowolnego i bezpłatnego oddawania krwi i stwarzania sprzyjających temu warunków.

Uwzględniając powyższe wskazania Rzecznik uważa za uzasadnione rozważenie możliwości przyjęcia innego sposobu rozliczania dniówek zjazdowych poprzez przyjęcie np. innego okresu, rozliczeniowego.

Działając na podstawie art. 13 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich